

Inatsisartunut ilaasortaq Anthon Frederiksen, Kattusseqatigiit
Inatsisartut Allattoqarfiat
Maani.

Puisit amiinik canadameersunik eqqussuineq pillugu

Inatsisartut suleriaasianni § 36, imm. 1 naapertorlugu puisit amiinik canadameersunik Great Greenlandip eqqussuineranut tunngatillugu ulloq 18. januar 2006-imi apeqquteqaateqarputit. Tassunga atatillugu imatut akissuteqarfigalutillu oqaaseqarfigissavakkit.

1) Naalackersuisut puisit amiinut tapiissutit amerlanerpaataasa Canadamiit puisit amiinik pisiniartarnermut suli atorneqarnissaat tapersorsorpaat?

Siullermik erseqqissaatigissavara puisit amiinik canadameersunik pisinissamut puisit amiinik pisinermi akinut tapiissutinik Naalackersuisut aningaasanik immikkoortitsinikuunngimmata.

Namminersornerullutik Oqartussaniit Great Greenlandimut puisit amiinik tunisinermut akinut tapiissutit taamaallaat amernik nunatsinneersunik piniartunit kalaallinit tunineqartunut pisinernut taakkuninngalu aqutsinermut atorneqartarput. Great Greenlandip arlaleriarluni Naalackersuisunut erseqqissaatigisarpaa puisit amiinik canadameersunik pisiortornertik GG-p nammineq akilersugarigaa, aamma arlaannaatigulluunniit Namminersornerullutik Oqartussanik kiffartuunneqarnissamik isumaqatigiissuteqarnermut tamanna attuumassuteqanngitsoq. Tamanna isumaqarpoq aningaasanut inatsimmi aningaasat tapiissutinut immikkoortinneqarsimasut amernik Canadameersunik pisinermut atorneqarneq ajortut.

2) Naalackersuisut nunatsinni piniartut atukkamikkut ilungersunartorsioreeqisut suli artorsinneqarsinnaanerat pinngitsoortinniarlugu qanoq iliuseqalersaarpat?

Upernaq 2005-imi Naalackersuisut piniarnermik inuussutissarsiteqarnermi aningaasaqarniarnerup inuttut atugarisanut sunniutigisartagaanik misissueqqissaarnermik saqqummiipput. Inerniliinerit pingaarnert ilaasa takutippaat inuussutissarsitutip ineriartortinnissaanut arlalitsigut aporfissaqartoq. Tamanna pingaartumik piffissami piniarnissamut periarfissat killeqartillugit suliffissaqarnikkut isertitaqarsinnaanikkullu periarfissatigut isumannaarisinnaasunik inuussutissarsiornikkut taper-tassanik amigaateqarnermi atuuppoq. Taamaalilluni assigiinngiiaartumik allanngujaatsumillu isertitaqarnissaq qulakkeerniarlugu isertitatigut tunngaviit annertuumik

7. februar 2006
J.nr. 70.71.01-00008

Postboks 269
3900 Nuuk
Oq/tel +299 34 50 00
Fax +299 32 47 04
aapip@gh.gl
www.nanoq.gl

tunnngaveqartinnissaat pingaaruteqartorujussuuvoq. Ilangullugu pinngortitami pisuussutigut tunnngaviit nunap immikkoortuini assigiinnginnerisa maluginiarneqarnissaat eqqarsaatigineqarnissaallu pingaaruteqarpoq. Piniartorpassuilli piniarnermut aalisarnermullu toqqaannangitsumik attuumassuteqanngitsunut inuussutissarsiutini allani pimoorussilereersimapput, taamaattumik suliniutit suut aallartinneqarnissaannut Naalakkersuisut kisimiitillugit akisussaatinneqarsinnaangillat. Isumaga naapertorlugu kommunit aamma namminersorlutik inuussutissarsiuteqartut tamarmik aaqqiissutissatut periarfissanik pissarsiniarnermi aamma akisussaaqataapput. Inatsisartut aningaasanut inatsisaata saniatigit kommunit inerisaanissamut iluaqutigisinnaasaannik Naalakkersuisut arlalinnik suliniuteqareperput assersuutigalugu takornariaqartitsinermi aamma kusanartuliornermi il.il. Ukiut arlallit ingerlanerini qujanartumik aalisariutaatileqatigiit amerliartuinnartut aalisakanik imaluunniit aalisarfinnik allanik ujarlernermi misileraallutik aalisartalersimapput, assersuutissaqqittutullu kingulleq tassaavoq Qaanaap eqqaani qalerallinniarneq pillugu pitsaaneruseqarsumik ilisimasaqalerneq.

Misissueqqissaarnerup malitsigisaatut piniartoqarfanni inuunermi atukkat pitsaanerulersinnissaat siunertaralugu Naalakkersuisunut kaammaattuuteqartussamik aqutsisoqatigiinnik pilersitsisoqarsimavoq. Immikkoortullu makku suliniuteqarfissatut taaneqarsimapput:

- a) Nalinginnaasumik qangaaniilli inuussutissarsiutigalugu piniarnermut periarfissat allat (assersuutigalugu takornariaqartitsineq inuussutissarsiutigalugu piniarnermut tapertaralugu isertitaqarfittut; soorlu tammajuitsussarsiniarluni piniartitsisarnermigut, tamatumani ilaatigit Greenland Tourism taamatut piniartitsinermi pisat qanoq suliarineqarnissaannut piareersaalluni pikkorissartitsisarluni)
- b) Tunisassianik inerisaaneq aamma tunisassianik suliareqqiineq (kalaallit tunisassiaanik tunisinermi siuarsaaneq aamma assersuutigalugu puisip neqaanik sunniuteqarluarneruseq iluaquteqarneq)
- c) Iluaquteqarniarnermik aqutsinermi suliniutit (assersuutigalugu iluaquteqarniarnermik aqutseqatigiinneq, piniartut biologillu peqatigiillutik atorfilinnik qinikkanillu siunnersuisarnerat)
- d) Piniariaatsit piniagassallu nutaat
- e) Ilinniartitaanikkut pisariaqartitat
- f) Inatsisitigit killiliussat (assersuutigalugu isertitat tamarmiusut 50%-ii piniarnermit aalisarnermiillu isertitaanissaannut piumasaaqatip inuussutissarsiutigalugu piniartut ilaannut akornutaasinnaanera)

Immikkoortut qulaani taaneqartut malitseqartinniarlugit 2006-imi marsip aallartinernerani aqutsisoqatigiit tullianik ataatsimeeqatigiissapput. 2006-ip ukiaani aqutsisoqatigiit kaammattuutitik Naalakkersuisunut saqqummiutissavaat. Aammattaaq siuliani taaneqartumut misissueqqissaarnermik suliaqartup inuussutissarsiutigalugu piniartut imminnik isiginninnerat pillugu misissueqqissaarnini inaarsalerpaa, tassani piniartut atukkatik pillugit nassuiaatinneqarlutik kiisalu siunissap qulakkeerneqarnissaanut suliniutit suut naleqquttuunerannik innersuussuteqartillugit. Inuussutis-

sarsiutip siunissami aaqquissuunneqarnissaanut tamakku ilanngunneqarnissaat aamma pingaaruteqarpoq.

3) Ippassaq 5. januar 2006 unnukkut danskit tv-avisiatigut Canadamiit puisit anaalinnarlugit toqorarneqartartut amiinik Nunatsinnut eqqussuineq pillugu nalunaarut pillugu iliuuseqarnissaq eqqarsaatigalugu qanoq iliuuseqalersaarpat?

Ulloq 6. januar Naalackersuisut aalajangerput amernik canadameersunik eqqussuinerup unitsinneqarnissaa pillugu Great Greenlandimi siulersuisunut kaammattuuteqassallutik. Sivikitsumik annertuumilli tusagassiorfitsigut eqqartorneqarnerata taamaalilluni kinguneraa pisariaqanngitsumik ajortumik eqqartuisoqarnissaa pingitsoorniarlugu ingerlaannartumik iliuuseqartoqarnera. Siuliani kaammattuut taaneqartoq akuerineqarpoq, naak puisit amiinik canadameersunik pisiortornermi ingerlatseqatigiiffik aningaasatigut annasaqarsimannginnera pillugu Naalackersuisut ilisimasaqaraluartut. Pisiortornerit Qaqortumi ammerivimmi piginnaasap annertunerusumik iluaqutigineqarneranut tapertaapput kiisalu puisit amiinit canadameersunit isertitat piniartunit kalaallinit pusit amiinik pisinermi akit qaffasinnerunissaannut periarfissiisimallutik, puisit amiinut tunisinermut Namminersornerullutik Oqartussat tapiissutaasa saniatigut.

4) Naalackersuisut nunatsinni puisit amiinik tigooraasartut maannakkut 77-inik amerlassuseqarnerarneqartut pikkorissartinneqarnissaat, minnerunngitsumik puisit amiisa nunatsinneersut suliarineqartarneranni pitsaasusaasa pitsaanerpaaffissatillernissaa anguniarlugu pikkorissartitsisoqarsinnaaneramik qanoq isumaliutersuuteqarpat?

Apeqqutip qulaani taaneqartup akineqarnissaanut Naalackersuisut Great Greenlandimiiit paasissutissanik pissarsiniarsimapput. Taakkulu akissutaat imaappoq:

”Ukiuni kingullerni ammit panertuniit masattunut nikittoqarneratigut tunisinermi annertuumik allanngortoqarsimavoq. Tamanna piniartumut annikinnerusumik suliaqalernermik kinguneqarpoq, siusinnerusumut naleqqiikkaanni ullumikkut ammit orsuiaannarneqartussaallutik.

Tunisinerup allanngortinneqarneranut atatillugu GG nuna tamakkerlugu inuit 33-it pikkorissartissimavai, pikkorissartunit 32-t – sineriak tamakkerlugu annerusumik amernik masattunik - ullumikkut pisiortornermi isumaginnittuullutik. Pisiortortut taakku 32-t taamatut suliaqarnissamat akuerisatut allagartaqartuupput, tassa suliffeqarfik sinnerlugu amernik naliliinissaminut tigusinissaminnullu inuit taakku piukunnaateqartuupput.

Pikkorissarneq taamanikkut 1,6 mio. kr.-it missaannik akeqarsimavoq, aningaasartuutillu amerlanersaat suliffeqarfimmit matuneqarlutik sinnerilu sulisitsisut inuussutissarsiutigalugu ilinniartitaanernut aningaasaleeqataassutaannit, AEB, akilerneqarlutik. Pikkorissareernerup kingorna siunertaasimavoq peqataasut GG suleqatigilluinnarlugu ukiut arlariit ingerlanerini amernit tunineqartartunit iginneqartartut minnerpaaffissaanut ikilisinneqarnissaat. Pikkorissareernerup ukiup aappaa affaq qaangiutiinnartoq pilersaarutaasorlu sioqqullugu paasivarput taamanikkut

pikkorissarsimaneq igitsisarnermut ajunngitsumik sunniuteqarsimasoq, ullumikkullu malunnaatilimmik appartinneqarsimalluni. Tamatumalu kingorna GG tunitsivinnik aqqanilinnik ammaasimavoq pilersaarutaallunilu taakku pikkorissartitsinikkut assingusumik taamatut suliaqarsinnaanermut allagartaartinneqassasut.

Allatigut pisiortortut suleqatigilluinnarlugit tunisineq ingerlanneqarpoq, taakkulu GG-mit ulluinnartigut attavigineqartarlutik. Puisit suuneri malillugit tunisinermi kisitsisit pisiortortunit GG-mut nassiunneqartumik nalunaarutigineqartarput. GG-mut apuunneqarnerminni ammit pitsaassusiisigut nalilersorneqartarput. Taamatut nalilersuinermit ilaavoq igitsisarneq ilaatigullu ammit pissusimittut isikkoqartuaanarsinnaasunut aamma ammit kingusinnerusukku qalipanneqartussanut immikkoortiterisarneq. Pisiortortut akissarsiaqartinneqarnerannut toqqaannartumik pitsaassutsinik naliliineq aalajangiisuusarpoq:

- 1) Amernut akuerineqanngitsunut akissarsisitsisoqarneq ajorpoq. Taamaalilluni pisiortortup sulinera asuliinnarsimassaaq
- 2) Amernut akuerineqartunut tunngaviatigut akissarsisitsisoqartarpoq
- 3) Amernut qalipanneqartariaqanngitsunut pitsaasunut bonuseqartitsisoqartarpoq

Ammip pitsaassusia pillugu piniartunik pisiortortup suliniuteqarnera suleqateqarsinnaaneralu taamaalilluni toqqaannartumik pisiortortup isertitaqarneratigut takuneqarsinnaavoq. Pisiortortup nalunaarusiaa GG-mit tigusineq pillugu nalunaarusiornikkut uppernarsarneqartarpoq, ammit igitat, akuerineqartut ammillu bonusiaqartinneqartussat kiisalu ammit pitsaassusaat pillugu oqaaseqaatitalimmik.

Pikkorissarnerit pisariaqartitsinerit naapertorlugit piareersarneqarlutillu ingerlanneqartarput. Piffissami akornaniittumi ingerlaavartumik paasissutissiinermi atorussanik piareersaasoqartarpoq tunisinerlu nalinginnaasumik pisiortortup oqaloqatigineratigut suleqatigilluarnertigullu ingerlanneqartarluni.”

GG-p qulaani akissutaanut ilassutitut GG Aalisarnermut Piniarnermullu Pisortaqarfik suleqatigalugu ammit pitsaassut aamma ammit pitsaasuunngitsut assigiinngisusiinik takutitsisumik allagartarsualiortitsisimavoq. Allagartarsuit taakku sumiiffinnut attuumassuteqartunut tamanut tunniunneqartarput.

Ikinngutinnersumik inuulluaqqusillunga

Finn Karlsen
Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoq